

Leena Lehtinen

Tutkimusjohtaja (Venäjä-oikeus)

Lapin yliopisto, oikeustieteiden tdk

Rovaniemi 10.9.2008

Venäjän metsälain muutoksia kesällä 2008

Konsessio palautettiin metsälakiin

Presidentti Medvedevin 22.7.2008 allekirjoittamalla 30.7.2008 julkaistulla lailla saatettiin voimaan metsälakiin ja metsälain täytäntöönpanolakiin muutoksia, joilla on tärkeitä vaikutuksia metsän vuokraamiseen muuhun kuin varsinaiseen puunhankintatarkoitukseen.

Muutoslain ensimmäinen kohta määrää lisättäväksi metsälain (ML) metsän hallintaa ja käyttöä sääntelevään normistoon siviili- ja maalainsäädännön ohella konsessiosopimuksia koskevan lainsäädännön. Tämä tarkoittaa sitä, että metsäpalstoja vuokrattaessa ja luovutettaessa muutoin käyttöön, tai perustettaessa rasiitteita (servituutteja) metsäpalstalle, otetaan metsälain normien ohella huomioon siviilioikeudelliset ja maa- ja metsätalouden oikeudelliset normit, mutta tarvittaessa myös laki konsessiosopimuksista ja sen nojalla annetut erityissäädökset.

Lakiin konsessiosopimuksista tehtiin myös runsaasti muutoksia 2.7.2008 julkaistulla, 30.6.2008 allekirjoitetulla lailla. Lakiin lisättiin metsäpalsta mahdolliseksi konsessiosopimuksen kohteeksi aiempien maapalstan ja vesistö- ja maaperäkohteen ohella.

Laki konsessiosopimuksista on säädetty 2005. Lain tarkoituksena on saada yksityisiä sijoittajia modernisoimaan ja mahdollisesti määrääjäksi käyttämään valtion tai kunnan omistuksessa olevaa tuotantokapasiteettia, ennen kaikkea maa- ja rakennuskiinteistöjä, joiden privatisointi ei ole sallittua tai onnistunut. Konsessio on tavallaan privatisoinnin korvike, ja konsessiohankkeet ovat tyypillisiä public&private partnership –projekteja.

Konsessio esiintyi metsälain aiemmassa versiossa vielä v.2004, mutta tuolloin konsessiota oli tarkoitus käyttää vuokrauksen ohella oikeudellisena muotona annettaessa talousmetsiä käyttöön puunhakuutarkoituksessa. Uudistettuun metsälakiin nyt lisätty konsessio ei ole tarkoitettu käytettäväksi oikeudellisena muotona valtion omistamia talousmetsiä välittömästi

puunhakuutarkoitukseen annettaessa, vaan metsänvuokraus ja puukauppa ovat ML:ssa edelleenkin ainoat tavat hyödyntää valtion metsämaita kaupalliseen puunhankintaan.

Konsessiolakiin tehty lisäys, joka mahdollistaa metsäpalstan osoittamisen konsessiossa käytettäväksi, sisältää luettelon kysymykseen tulevista tilanteista. Vesivoimaa ja erityissatamia, sähkö- ja tietolinjoja, teitä, putkia ym. rakennettaessa sekä urheilu- ja virkistyskohteita perustettaessa konsessiohankkeina voidaan lain mukaan metsäpalsta vuokrata tai muutoin luovuttaa käyttöön noudattaen konsessiosopimuslakia ja ML:a. Metsätalouden kannalta ainoa varteenotettava kohde tässä luettelossa on tiet. Teiden rakentaminen on yksi avainongelmista metsätalouden kehittämisessä Venäjällä. Niinpä public&private partnership olisi hyvinkin harkinnanarvoinen vaihtoehto, jolloin tulisi sovellettavaksi Venäjän laki konsessiosopimuksista.

Konsessiosopimusten käytön mahdollistaminen olisi tärkeätä metsätalouden infrastruktuurin rakentamisessa, sillä nykyinen metsätalouden investointeja koskeva lainsäädäntö on hyvin ylimalkaista, hataraa ja riittämätöntä eriluontoisten sijoitusten oikeudelliseksi raamistoksi. Metsälakiin ja konsessiosopimuslakiin nyt tehdyt lisäykset metsäpalstojen käytöstä konsessiohankkeissa ei kuitenkaan vaikuta riittävältä lainsäädännölliseltä muutokselta ajatellen konsession käyttöä metsäinvestoinneissa. Venäjän lainsäätäjän tahto ei näytä olevan se, että konsessiosopimuksia käytettäisiin muissa metsätalouden sijoitushankkeissa kuin korkeintaan tieinfrastruktuurin rakentamisessa.

Muutoksia metsän vuokraamiseen tuotannollisia hankkeita varten

Metsälakiin tehtiin muutoksia, joilla järkeistetään normeja koskien metsäpalstan vuokraamista puun jatkojalostamista varten perustettavan laitoksen sijaintipaikaksi. Ensinnäkin vuokra-aika voi olla 1-49 vuotta aiemman yhtenäisen 10-49 vuokra-ajan asemesta. Metsäpalsta voidaan vuokrata tähän tarkoitukseen ilman huutokauppaa. Puut, jotka kaadetaan jatkokäsittelyä varten vuokratulta metsäpalstalta, ovat Venäjän federaation omaisuutta, ja lakiin lisätyn normin mukaan Venäjän hallitus määrittelee tällaisten puiden myyntitavan.

Vuokrattaessa metsää mm. geologisiin tutkimuksiin, teiden, sähkölinjojen ja putkistojen rakentamiseen tai vastaaviin tarkoituksiin, voi vuokra-aika olla jopa lyhyempi kuin yksi vuosi. Vuokrattaessa tällaisiin ei-metsätaloudellisiin tarkoituksiin ei myöskään tarvitse järjestää huutokauppaa, ja federaation omistukseen kuuluvien kaadettujen puiden myyntitavasta päättää Venäjän hallitus.

Huutokauppasääntöihin täsmennystä

Metsälain muutoksilla jämäköitetään normeja, jotka koskevat valtion tai kunnan omistuksessa olevan metsän vuokraamista puunhankintatarkoitukseen. Muutoksia tehtiin ML:n 8. lukuun, joka normittaa huutokaupan järjestämistä metsää vuokrattaessa ja puuta myytäessä.

Annettaessa julkinen kuulutus huutokaupan järjestämisestä on oltava vähintään 14 päivää aikaa jättää ilmoitus halukkuudesta ottaa osaa ko. huutokauppaan, kun kyse on metsäpalstan vuokraoikeuden myyntiä varten järjestettävästä huutokaupasta. Jos taas kyse on puukauppasopimuksia varten järjestettävästä huutokaupasta, on tarjouksen tekemiseen varattava vähintään 5 päivää aikaa huutokaupan julkisesta kuuluttamisesta lukien.

Lain muutoksella täsmennettiin myös sitä, että huutokaupassa lähtöhinnalla tarkoitetaan nimenomaan vuokran suuruutta tai hakatun puun hintaa. Lähtöhinnan on oltava vähintään minimivuokran tai minimikauppahinnan suuruinen. Täsmennys lisättiin moneen kohtaan lakia.

Talousmetsissä kielletään asunnot ja puutarhat

Lakiin metsälain voimaansaattamisesta tehtiin nyt myös tärkeitä muutoksia.

Uudistetun metsälainsäädännön mukaanhan metsäkylät eli varsinaisissa talousmetsissä (*lesnoj fond*) sijaitsevat asuinalueet tulee muuttaa talousmetsien maaluokasta taajamamaaksi. Tähän pykälään tuli nyt tehdyillä muutoksilla täsmennystä niin, että lailla kielletään metsäpalstojen antaminen kansalaisille ja heidän muodostamille ei-kaupallisille yhteisöilleen huvilan tai autotallin, asuinrakennuksen tai puutarhan ym. rakentamista varten.

Jokamiehenoikeutta vahvistettiin

Uudistetun metsälain määrittelemää jokamiehenoikeutta täsmennettiin siten, että lisättiin kielto rakentaa aita tai muu este vuokratun tai muutoin käyttöön luovutetun metsäpalstan ympärille, joka haittaisi jokamiehenoikeuden mukaista metsän hyödyntämistä marjastukseen, virkistykseen jne. ML:n määrittelemissä tilanteissa vuokralainen saa aidata metsäalueen esim. turvallisuussyistä.